

การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย :

ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์

004231

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

POLITICAL SOCIALIZATION OF THAI YOUTHS : A CASE STUDY OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Saitip Sukatipanta

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะ
กรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์

ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต มุญมงบการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ มุณฑาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ชีร์เวคิน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต มุญมงบการ)

ลิขสิทธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะ
กรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิสิต นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต มุญจนการ
ภาควิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาการเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในแง่ของ ความสนใจ ทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ตัวแปรที่นำมาพิจารณาในการศึกษา คือ เพศ ระดับชั้นเรียนหรืออายุ ประสบการณ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 779 คน จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การวิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้วิธีการทางสถิติ โดยการทดสอบไค สแควร์ หาค่าเฉลี่ยร้อยละ และ หาค่ามัธยัมเลขคณิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉลี่ยมีระดับความสนใจทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มีระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทาง

การ เมืองค่อนข้างสูง มีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลาง

2. เพศไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง และ ระดับความรู้สึก
มีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่เพศมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมือง
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยพบว่า นักเรียนชายมีระดับความไว้วางใจ
ทางการเมืองสูงกว่านักเรียนหญิง

3. ระดับชั้นเรียน หรือ อายุ มีอิทธิพลต่อ ความสนใจทางการเมือง
ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และ ความไว้วางใจทางการเมือง
ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ .05 โดยพบว่า ยิ่งเด็กมีระดับชั้นเรียนสูงขึ้น ยิ่งมีความสนใจทาง
การเมืองสูงขึ้น มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงขึ้น แต่จะมีความไว้วาง
ใจทางการเมืองลดลงตามลำดับ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง
และความไว้วางใจทางการเมืองของนักเรียน ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิ-
ภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์
กับระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
โดย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีระดับความรู้สึกมี
ประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

5. ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวของนักเรียนไม่มีความ
สัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง
ความไว้วางใจทางการเมือง ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล

that the students' political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government are at medium level.

2. The students's political interest, sense of political efficacy and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government are not found to correlate with sex. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected. However, political trust of the students is significantly correlated with sex at .05 level. The boys have higher level of political trust than the girls.

3. Age or grade level shows a strong relationship to the level of political interest, sense of political efficacy, political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government at the .05 level of statistical significance. The students in higher grade level are likely to have higher level of these political orientations.

4. The students' political interest, political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government is not correlated with their learning achievements. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected. Concerning sense of political efficacy, the students with higher learning achievements are likely to possess a higher level of sense of political efficacy.

5. The socioeconomic status did not affect the students' political orientations. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
กิตติกรรมประกาศ
รายการตารางประกอบ

บทที่ 1	บทนำ	1
	สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	12
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	13
	สมมติฐานในการศึกษาวิจัย	15
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
	การดำเนินการวิจัย	17
	กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	19
	การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	21
	การรวบรวมข้อมูล	24
	การวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 2	แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	25
	การเรียนรู้ทางการเมือง	25
	ตัวการในการเรียนรู้ทางการเมือง	29
	เนื้อหาสาระของการเรียนรู้ทางการเมือง	32
	การเรียนรู้ทางการเมืองในวัยเด็ก	36
	ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง	46
	ความไว้วางใจทางการเมือง	50

บทที่ 3	การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ความสนใจ	
	ทางการเมือง	56
	ความสนใจทางการเมือง	56
	ความรอบรู้ทางการเมือง	63
	การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทางสื่อมวลชน	66
	การพูดคุยถกเถียงในประเด็นทางการเมือง	71
	การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองใน	
	โรงเรียน	74
	การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	79
	ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน	
	อนาคต	82
	สรุป	87
บทที่ 4	การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ความรู้สึกมี	
	ประสิทธิภาพทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง	88
	ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง	88
	ความไว้วางใจทางการเมือง	101
	ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล	110
บทที่ 5	บทสรุป	117
	สรุปผลการวิจัย	117
	อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	120
	บรรณานุกรม	138
	ภาคผนวก	
	แบบสอบถาม	145
	ประวัติผู้เขียน	155

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	19
2	ความสนใจทางการเมือง โดยเฉลี่ยของนักเรียน	57
3	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามเพศ	59
4	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	60
5	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามยอดสัมฤทธิ์ทางการเรียน	61
6	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว	62
7	ระดับความรู้ทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	64
8	การเปิดรับสื่อมวลชน : หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	67
9	การพูดคุยถกเถียงในประเด็นทางการเมือง จำแนกตามชั้นเรียน	72
10	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	77
11	การเข้าร่วมในการชุมนุม อภิปราย นิตรรศการทางการเมือง และการหาเสียงเลือกตั้ง	80
12	ความคาดหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต	83
13	ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย	91
14	ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตามเพศ	92
15	ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตามระดับ ชั้นเรียน	93
16	ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตามยอดสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	95
17	ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมของครอบครัว	97

ตารางที่		หน้า
18	ระคั้ความไว้วางใจทางการเมือง คิคเป็นคะแนนเฉลี่	103
19	ระคั้ความไว้วางใจทางการเมือง จ้าแนกตามเพศ	105
20	ระคั้ความไว้วางใจทางการเมือง จ้าแนกตามระคั้ชั้นเรียน	106
21	ระคั้ความไว้วางใจทางการเมือง จ้าแนกตามยลัสมัฤทธิ์ทางการเรียน	108
22	ระคั้ความไว้วางใจทางการเมือง จ้าแนกตามฐานะทางเศรษฤทธิ์จสังคัมของครอบครัว	109
23	ความคิคเห็นตอประสิทธิภาพของรัฐบาล คิคเป็นคะแนนเฉลี่	112
24	ความคิคเห็นตอประสิทธิภาพของรัฐบาล จ้าแนกตามเพศ	113
25	ความคิคเห็นตอประสิทธิภาพของรัฐบาล จ้าแนกตามระคั้ชั้นเรียน	114
26	ความคิคเห็นตอประสิทธิภาพของรัฐบาล จ้าแนกตามยลัสมัฤทธิ์ทางการเรียน	115
27	ความคิคเห็นตอประสิทธิภาพของรัฐบาล จ้าแนกตามฐานะทางเศรษฤทธิ์จสังคัมของครอบครัว	116

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลืออย่างดีจากหลายท่าน แรกสุด คือ บิคามารคาของผู่วิจัย ซึ่งได้ให้กำลังใจและการสนับสนุนในทุกด้าน รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิต มุญเณการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากตลอดมา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ผู่วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ลิขิต ชีระเวคิน ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ตรวจแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ผู่วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากอาจารย์และนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยวิจัย ผู่วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่นิยามคม ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม เขตห้วยขวาง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทดสอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ อีกหลายท่าน ซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ซึ่งผู่วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สายทิพย์ สุคติพันธ์